

آینده از آن مستضعفان است

کارتابل ماهی

حجت‌الاسلام سیدجواد بهشتی

ما در زندگی شخصی، خانوادگی و اجتماعی و حتی بین‌المللی، گذشته‌ای داریم و آینده‌ای. چقدر هالیوود فیلم ساخته است که به جهان بگوید آینده از آن مثلاً آمریکاست؟ آینده موضوع بسیار مهمی است؛ البته برای کشف و شناخت و رقم زدن آینده، باید گذشته را هم بشناسیم؛ چنان‌که نیمی از آیات قرآن به بیان گذشته و تاریخ پیشینیان اختصاص دارد، چون بر گذشته سنت‌هایی حاکم است که می‌توان از آن‌ها، قاعده استخراج کرد. ما باید گذشته را با دقت مطالعه کنیم؛ هم گذشته‌های خیلی دور مثل زمان آدم و نوح و ابراهیم (علیهم‌السلام)، هم گذشته مبانی مثل تاریخ اسلام و هم گذشته‌های نزدیک به خودمان. این‌ها همه برای ما الهام‌بخش است. اما با آینده چطور برخورد کنیم؟ به‌ویژه آنکه سند و کتاب و مدرکی نداریم تا بدانیم در آینده چه خواهد شد. حال از کجا آینده را بشناسیم؟ این دغدغه‌ای است که همه هم دنبالش هستند که آینده مال آن‌ها باشد و همه دنبال آن‌اند که فتح و آینده متعلق به آن‌ها باشد.

برای شناخت آینده‌دوره وجود دارد؛ یک پیش‌بینی‌های بشری؛ دو؛ پیشگویی‌های آسمانی. همیشه بوده‌اند در هند، در یونان، در مصر، در ایران، در چین، نوایغی که از روی نبوغشان، آینده‌ها را پیشگویی می‌کردند. خیلی هم مردم شگفت‌زده می‌شدند و بعد می‌دیدند که تحقق پیدا کرد. اما این راه خطا دارد. یکی از ایرادهای پیشگویی‌های بشری، این است که محدود می‌بیند. دوم، ضریب خطا دارد؛ مثلاً پنج تا پیشگویی می‌کند، سه‌تای آن غلط از آب درمی‌آید و دوتای آن درست. ولی آن قدر جذاب است که مردم سراغ همان دو مورد می‌روند ولی خطا دارد. خیلی از پیشگوها در تاریخ، حرف‌هایی که زده‌اند، نادرست از آب درآمده است. آن وقت بشر چگونه آینده خودش را و با چه اطمینانی به پیشگویی‌هایی بسپرد که نمی‌داند راست خواهد بود، یعنی می‌خواهد جوان خودش را در آن مسیر قرار بدهد، جان خودش را.

می‌ماند پیشگویی‌های آسمانی؛ در همه ادیان آسمانی، بخشی از معارف، بشارت‌هایی است درباره آینده، و تاریخ ادیان نشان می‌دهد که این‌ها درست درآمده است. یعنی موسی بن عمران^(ع) آمدن عیسی بن مریم^(ع) را با تاریخ و با جزئیات پیشگویی کرده، همان‌طور شده است. عیسی بن مریم^(ع) آمدن پیامبر اسلام^(ص) را با جزئیات، منطقه ظهور، شکل و شمایل و خلق و خو پیشگویی کرده و همان هم شده است. همین سلمان فارسی چگونه پیامبر^(ص) را شناخت؟ عالمی مسیحی به او گفته بود از علامت‌های پیامبر خاتم^(ص) این است که صدقه قبول نمی‌کند؛ یعنی جزئیات، هدیه قبول می‌کند. یک نشانی بر دوش او از نبوت است و ... علامه طباطبایی^(ع) می‌گوید قرآن از چند نظر معجزه است؛ یکی از نظر پیشگویی. کتاب آسمانی ما مسلمان‌ها فصاحت دارد، بلاغت دارد، معارفی دارد که از دست بشر ساخته نیست. یکی از ابعاد اعجاز قرآن، همین پیشگویی‌هاست؛ مثلاً «بسم... الرحمن الرحیم. غُلِبَتِ الرُّومُ فِی اَذْنٰی الْاَرْضِ فِی یَضِعُ سِنِیْن وَ هُمْ مِنْ یَبَدِّ غَلِبَهُمْ سَیِّغْلِبُوْنَ»، جنگی بین دو ابرقدرت آن روز یعنی روم و ایران درگرفت با سوره مبارک کوثر درباره کسی که به پیامبر^(ص) برای دختردار شدن و ابتر گرفت با سوره مبارک زد، می‌فرماید؛ «إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ». هیچ‌کس گمان نمی‌کرد که ده‌یازده تا پسر، یکی با طاعون، آن یکی با حادثه‌ای دیگر، با حوادث مختلف همه بمیرند، نسل او منقطع شود و اما نسل پیامبر اسلام^(ص) به‌واسطه دختری به نام فاطمه^(ص) در تاریخ امتداد بیابد، چنان‌که پرتعدادترین نسل شناخته‌شده در جهان امروز، سادات هستند.

قرآن درباره فرجام دنیا و کار بشریت هم پیشگویی‌های جالبی دارد که به‌ویژه به جبهه حق و صالحان، امید می‌بخشد وقتی می‌فرماید: «وَتُرِیدُ أَنْ تُنْفَکَ عَلَی الَّذِیْنَ اسْتَضِعُّوْا فِی الْاَرْضِ»، یعنی اراده می‌کنیم که: «وَتُرِیدُ أَنْ تُنْفَکَ»، منت بگذاریم «عَلِی الَّذِیْنَ اسْتَضِعُّوْا»، برای مستضعفان، یعنی کسانی که توان داشتند. استعداد داشتند ولی در ضعف نگاه داشته شدند. خدا اراده کرده است که این‌ها زمامدار زمین شوند. اراده کرده است خاک به دست مستضعفان بیفتد. بنا بر پیشگویی‌های قرآن، آینده به دست صالحان خواهد افتاد. آینده به دست پاکان خواهد افتاد. آینده به دست مؤمنان صالح خواهد افتاد. آینده به دست مستضعفان خواهد افتاد؛ این است حرف قرآن. ائمه^(ع) نیز به تفکیک، هر یک ده‌ها بار بشارت داده‌اند که آینده خوشی در انتظار جامعه بشری است؛ «السَّلَامُ عَلَی الْمُهَدِّی الَّذِی وَعَدَ... تَعَالٰی بِه الْأُمَمُ أَنْ یَجْمَعَ بِه الْکَلِمَ وَ یَلْمَ بِه الشَّعْثُ». سلام به آن آقایی که دل‌ها را به هم پیوند می‌زند، کنار هم قرار می‌دهد و اندوه‌ها را از بین می‌برد. آن‌هایی که عقیده دارند می‌پذیرند. آن‌هایی هم که عقیده ندارند، مثل همان زمان جنگ خندق، رفتار می‌کنند، چنان‌که عده‌ای متلک می‌گفتند، یک عده طعنه می‌زدند، ولی با چشمانشان حقیقت را دیدند.

اشارت

بهترین خوراک برای روح انسان

طیبه اشرفی: اغلب ما در پی آن هستیم که لحظات عمرمان را به کاری اختصاص دهیم و به قول معروف، عمر را در راهی صرف کنیم که بیشترین بازده و سود را برای ما داشته باشد و برای این سودده بودن عمر، راه‌های سخت و طاقت‌فرسا را در پیش می‌گیریم، درحالی‌که روایات به ما یاد می‌دهند چه کنیم که هر ثانیه ما ارزش افزوده بگیرد و دنیا و آخرتمان را بسازد.

امام علی^(ع) می‌فرمایند: «یاد خدا کردن، خوی هر نیکوکار و خصلت هر مؤمن است».

(غررالحکم، ۵۱۷۳)

پیامبر خدا^(ص) می‌فرمایند: «هیچ چیزی را بر یاد خدا ترجیح مده؛ چه او می‌فرماید: «و یاد خدا بزرگ‌تر است».

(بحارالانوار، ۱/۸۰۷/۷۷)

امام باقر^(ع) نیز می‌فرمایند: «پیامبر خدا^(ص) فرمودند: «آیا به شما نگویم که بهترین و پاکیزه‌ترین اعمال شما نزد خدایتان چیست و چه چیز، درجات شما را بیش از هر چیز بالا می‌برد و از درهم و دینار برایتان بهتر است و [حتی] از اینکه با دشمن روبه‌رو شوید و بکشید و کشته شوید، ارزشمندتر است؟» عرض کردند: بفرمایید، ای رسول خدا! فرمودند: «بسیار به یاد خداوند عزوجل بودن».

(بحارالانوار، ۲۹/۱۵۷/۹۳)

همچنین امام صادق^(ع) در پاسخ به این سؤال که گرامی‌ترین انسان نزد خدا کیست، فرمودند: «کسی که بیش از همه به یاد خدا باشد و به فرمان او عمل کند».

(بحارالانوار، ۳۴/۳۶۹/۷۷)

روایات همچنین به مداومت بر ذکر خدا تأکید دارند و آن را دارای برکات بسیار می‌دانند؛ پیامبر خدا^(ص) در این باره می‌فرمایند: «هر لحظه‌ای که بر آدمی بگذرد و در آن به یاد خدا نباشد، در روز رستاخیز برای آن لحظه، افسوس می‌خورد».

(کنزالعمال، ۱۸۱۹)

و از امام صادق^(ع) است که فرمودند: «بهترین و لازم‌ترین سفارش‌ها، این است که پروردگارت را فراموش نکنی و پیوسته به یادش باشی و نافرمانی‌اش نکنی و نشسته و ایستاده عبادتش کنی».

(بحار الانوار، ۲۷/۲۰۰/۷۸)

شکر

۴شنبه
۲۲ شهریور ۱۴۰۲
۱۳۸۲

SHAHIRANEWS.IR

مهر

اعمال و آداب توصیه شده برای ماه صفر

ماهی که همچنان عزادار است

گزارش

حمیده ذاکری برای ما دوستان خانندان عترت و طهارت، ماه صفر ماه تازه‌ای در تقویم نیست، بلکه فرصت باقی‌مانده برای سوگواری و شرکت در عزای حسینی ماهی که با مصیبت‌های کاروان اسرای کربلا پیوند خورده است و ما را پس از چندین روز به تجدید دیدار با شه‌ای کربلا می‌رساند؛ ماهی که گویی اندوه در آن، تمام‌نشدنی است و پس از ماه محرم، این ماه را نیز ماه عزا و سوگواری برای شیعیان می‌دانند؛ زیرا رحلت پیامبر^(ص)، شهادت امام حسن^(ع) و امام رضا^(ع) نیز در آن قرار دارد. در ابتدای این ماه، نگاهی انداخته‌ایم به اعمال و آداب ورود به آن تا مانند دیگر ماه‌های قمری، از روزهای آن فرصتی برای بندگی و بهره‌مندی بسازیم.

ماهی که شوم نیست

برای ماه صفر مانند دیگر ماه‌های قمری، اعمالی ذکر شده است. این اعمال گاه جنبه عبادی دارد و برخی نیز مرتبط با مناسبت‌های این ماه است. مهم‌ترین عملی که در ماه صفر به آن توصیه شده است، صدقه است. همین تأکید موجب شده است که برخی مردم، روزهای این ماه را از ایام نحس سال بدانند، درحالی‌که با توجه به منابع و اظهارنظر کارشناسان، روایتی در تأیید نحس بودن ماه صفر موجود نیست و هر آنچه به این عنوان ذکر می‌شود، بیشتر جنبه تاریخی دارد و در چرایی این امر به مناسبت‌هایی مانند رحلت پیامبر^(ص) یا ورود کاروان اسرا به شهر شام، اشاره می‌شود. همچنین آغاز جنگ صفین در نخستین روز این ماه بوده است. از دیگر سویی برخی با استناد به روایت پیامبر اسلام^(ص) که «هرکه خبر تمام شدن ماه صفر را به من دهد، بشارت بهشت را به او می‌دهم»، ماه صفر را شوم دانسته‌اند و پایان آن را جشن می‌گیرند. (الرواشح السماویه، ص ۲۰۲). در این باره آیین‌هایی نیز در فرهنگ عامه شکل گرفته است و همان‌طور که گفته شد، بیشتر جنبه مردمی و تاریخی دارند و ریشه‌ای در روایات اسلامی ندارند.

هم‌نشینی با قرآن

دیگر عمل توصیه‌شده برای ماه صفر، خواندن قرآن است. آمده است که در روز نخست این ماه، هفت مرتبه سوره حمد تلاوت شود. همچنین ختم سوره واقعه به خصوص اگر اول ماه قمری با دوشنبه مصادف شود، توصیه شده است. در مورد فضیلت خواندن این سوره، از امام صادق^(ع) روایت شده است که سوره واقعه منافع و بهره‌های فراوان دارد که قابل شمارش نیستند. ایشان در حدیثی، درباره تلاوت سوره واقعه فرموده‌اند: «هر کسی مشتاق به بهشت و ویژگی‌های آن است، سوره واقعه را بخواند». (ثواب الاعمال، ص ۱۱۷). همچنین، در آخرین چهارشنبه ماه صفر، خواندن سوره‌های «الم نشرح»، «تین»، «اذاجاء»، «ناس» و «قلق» هرکدام هفت مرتبه توصیه شده است.

نمازی که سفارش شده است

خواندن نماز و گفت‌وگو با خداوند، از دیگر اعمال مستحبی ماه صفر است. در مفاتیح‌الجنان آمده است که در شب اول ماه صفر، دو رکعت نماز خوانده شود. در هر رکعت بعد از حمد، سوره انعام قرائت شود. نماز دیگری نیز برای روز اول ماه توصیه شده است که در رکعت اول بعد از حمد، سوره توحید و در رکعت دوم بعد از حمد، سوره قدر خوانده می‌شود. سفارش شده است که پس از این نماز مستحب، نیکوست که صدقه نیز پرداخت شود. همان‌طور که اشاره کردیم، برای دفع بلا یا حفظ سلامتی در این ماه، صدقه دادن سفارش شده است.

دعا به وقت دیدن ماه

به سنت آغاز ماه‌های قمری و رؤیت هلال ماه، نخستین عمل مشترک ماه صفر، خواندن دعا در وقت دیدن هلال است. یکی از بهترین دعاها برای زمان رؤیت هلال ماه، دعای ۴۳ صحیفه سجادیه، میراث گران‌قدر امام سجاد^(ع)، است. توصیه شده است که در وقت وارد شدن به ماه، حداقل سه مرتبه بگوید: ا... اَکْثَر و سه مرتبه لا اِلهَ اِلاَّ... و سپس بگوید: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِی اَذهَبَ شَهْرَکَذا وَ جاءَ به شَهْرَکَذا. همچنین از محدث بزرگ، فیض کاشانی، دعایی برای ماه صفر نقل شده است که هر روز ۱۰ مرتبه خواندن آن توصیه می‌شود. این دعا این‌گونه آغاز می‌شود: «یا شَهِیدَ الْقَوٰی وَ یا شَهِیدَ الْهِجَالِ...».

روشنا

قال الصادق^(ع)؛

من زارنا فی ممانتا فکانما زارنا فی حیاتنا.

عملی که تو را به خدا نزدیک می‌کند

روزه نیز از اعمال مستحبی ماه صفر است. روزه مستحبی در شرایطی که ما دیگر روزه قضا نداشته باشیم، برای ما برکت‌های فراوانی به جز ثواب اخروی دارد. از جمله فوایدی که برای روزه مستحبی ذکر شده است، می‌توان به تقویت اراده، پاک‌سازی روح و جسم، افزایش تقوا و نزدیکی به خداوند اشاره کرد. در ماه صفر سه روز برای روزه توصیه شده است. مرحوم «علامه مجلسی» در «زادالمعاد» می‌گوید: «مطابق مشهور، این سه روز، پنجشنبه اول ماه و پنجشنبه آخر ماه و چهارشنبه اول از دهه وسط ماه است».

زیارت شه‌ای کربلا در اربعین حسینی

اما یکی از دل‌نشین‌ترین اعمال ماه صفر، زیارت امام حسین^(ع) به‌ویژه در اربعین حسینی است؛ زیارتی که بنا به حدیثی از امام حسن عسکری^(ع)، یکی از نشانه‌های مؤمنان شمرده شده است. خوب است بدانیم که زیارت سیدالشهدا^(ع) همیشه مستحب است. اما در اماکن خاص و اوقات خاص، سفارش دوچندان به آن شده است و زیارت ایشان در اربعین، یکی از این اوقات خاص است. درباره ثواب زیارت اربعین امام حسین^(ع) با پای پیاده، در روایتی از امام صادق^(ع) آمده است: «کسی که با پای پیاده به زیارت حسین^(ع) برود، خداوند با هر قدمی که برمی‌دارد، یک حسنه برایش می‌نویسد و یک گناه از او محو می‌فرماید و یک درجه، مرتبه‌اش را بالا می‌برد. وقتی به زیارت رفت، حق تعالی دو فرشته را موکل او می‌فرماید که آنچه خیر از دهان او خارج می‌شود، بنویسند و آنچه شر و بد است، ننویسند». (کامل‌الزیارات، ص ۱۳۴).

سوگواری برای پیام‌آوران عاشورا

همان‌طور که در ابتدای مطلب اشاره شد، ماه صفر فرصتی در ادامه ماه محرم برای عزاداری شه‌ای کربلا و بازماندگان آن است؛ چنان‌که در روایات آمده است روزهای ابتدایی این ماه مصادف با ورود کاروان اسرا به شهر سیاه شام است. حضرت رقیه^(ص)، دختر سه‌ساله امام حسین^(ع)، در پنجم این ماه در سال ۶۱ هجری قمری و در خرابه شام رحلت کردند. همچنین عمار یاسر، از اصحاب پیامبر^(ص)، در نهم ماه صفر به شهادت رسید و می‌دانیم که رحلت پیامبر اکرم و ختم وحی قرآن در این ماه رخ داده است؛ ماهی که با شهادت امام حسن^(ع) و امام رضا^(ع) پایان می‌یابد؛ به همین خاطر بزرگان دین بر عزاداری برای اهل بیت^(ع)، به خصوص «امام حسین^(ع)» و توسل و تمسک به آنان در ماه صفر، بسیار تأکید کرده‌اند.

حضرت امام صادق^(ع) فرمودند: هرکه ما را پس از وفاتمان زیارت کند، گویا ما را در حال حیات، زیارت کرده است. (بحارالانوار، ج ۹۷، ص ۱۲۴)

و خدایی که در این نزدیکی است

توجهات خارج‌کند. در این میان و در زمانه‌ای که به عصر اطلاعات و ارتباطات شهره است، نمی‌شود و نمی‌توان از نقش رسانه در عرضه، معرفی و تشویق به تنفس در جهانی که دین خلق کرده و به عنوان موهبتی الهی در اختیار ما قرار داده است، غفلت کرد؛ مثل صفحات همین روزنامه که در دستان شماست.

روزنامه‌هایی که به برکت انقلاب اسلامی جان گرفتند و رشد کردند و امروز بسیاری از سؤالات مهم را پاسخ می‌دهند و در خیلی از زمینه‌ها گرگ‌شایی می‌کنند. امید است همه ما مصداق این حدیث امام صادق^(ع) باشیم

و اجتماع به درک هستی و پیرامون خود می‌رسد و هر کدام از ما در برهه‌ای از زندگی خود به نقش خود در هستی فکر کرده ایم.

آنچه بشر را به سمت دین سوق می‌دهد، شناخت خدای متعال و «درک چگونه زیستن در میان مردم» است.

دین تنها یک ارتباط عاطفی، حس خوب یا ایمان قلبی نیست؛ کما اینکه این‌ها هست ولی به تمامی این نیست. دین یک جهان است که فرصت زیستن در همه ساحات وجودی را به ما می‌دهد، بی‌آنکه یکی به دیگری لطمه بزند یا یکی، دیگری را از دور

ریحانه عامل‌نیک؛ دانستن از دین و معارف الهی در برهه‌های مختلف زمان، همواره دغدغه دردمندان، معتقدان و باورمندان به توحید و آموزه‌های وحیانی بوده است. در طول تحصیل علوم دینی، همواره با خود فکر می‌کردم عطش دانستن و فهم جهان و شناخت خداوند از دریچه‌ای که او خود به روی ما گشوده است یعنی اسلام، چقدر کار هزار راه‌رفته را انجام می‌دهد و در این کهکشان بی‌پایان، چه سهل و آسان می‌توان یک شبه ره صدساله را پیمود؛ به شرط آنکه از راهش وارد شوی. که راه هر فرد متفاوت است. هر فردی رفته‌رفته با آمیخته شدن با زندگی و معاشرت‌های وسیع اجتماعی به عنوان فردی در نقش‌های مختلف در خانه، خانواده

شنیدنی

وقتی از ایشان سؤال شد: «کدام مرد افضل‌تر است، مردی که سخنان شما را نشر می‌دهد و آن را در دل شیعیان استوار می‌کند یا مردی که عابد که این کار را انجام نمی‌دهد؟ امام^(ع) فرمودند: «آن که سخنان ما را نشر دهد و آن را در دل شیعیان استوار سازد، از هزار عابد برتر است».

امیدوارم تمام ما مسلمانان در جامعه کوچک یا بزرگ خود، در جهت تحقق این امر موفق بوده باشیم؛ چون ما مسلمانان باور داریم که یکی از ارزش‌های وحیانی ما، کمک به ساختن یک جامعه مطلوب و سالم است. که بهترین راه ساختن جامعه مطلوب، طرح معارف اسلامی و فرهنگ اهل بیت^(ع) در میان همه اقشار جامعه است.